RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: *Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.*

IV. ÅRG. STOCKHOLM, 1 APRIL 1915. N:r 7.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR
utkommer den 1 och 15 i var månad.

Redaktion och Expedition: 6 Lästmakaregatan I
Redaktionstid: onsdag och lördag kl. 1/23—1/24.
Expeditionen öppen vardagar kl. 1—4.
Rikstel Norr 600. Allm. tel. 147 29.
Telegramadress: Rösträtt, Stockholm.
Prenumeration genom posten:
Pris för 1915 1 krona. Lösnummer 5 öre.
För utlandet sker prenumeration antingen genom posten eller genom insändande av 1 kr. 75 öre i postanvisning till tidningens expedition.

En stor förlust

ha kvinnorna i Stockholm lidit genom att d:r Karolina Widerström icke blev återvald till stadsfullmäktig vid det senast förrättade valet. Hon stod som andra namn på de frisinnades lista i 5:te kretsen, men på denna lista lyckades man blott placera ett namn, den om Stockholms stads kommunala liv så högt förtjänte grosshandlare Herman Lamm. Så mycket betyder denne man för stadsfullmäktige, att inga kvinnosynpunkter kunna komma en att önska, att förhållandet varit det motsatta och d:r Widerström kommit in i hans ställe.

Men sedan detta blivit sagt, ha kvinnorna rätt att ge luft åt sin harm och besvikenhet. Fanns det då inte i 5:te kretsen tillräckligt många vidsynta kvinnor för att kunna åt stadsfullmäktige rädda en så värdig representant som d:r Widerström? Eller försummade de att begagna sin rösträtt, oaktat de visste hur viktigt för dem detta val var? Ty okunniga därom ha de icke gärna kunnat vara, det ha kvinnor i denna valkrets sörjt för på flerfaldiga sätt.

Men anledningen må nu vara vilken som helst — nu kan saken icke repareras. Nu återstår blott för Stockholms kvinnor att tacka d:r Karolina Widerström för vad hon verkat för dem, att beklaga att de förlorat en så värdig förespråkerska på ett så viktigt område och att uttala den förhoppningen, att ett annat val skall ge kvinnorna tillfälle att visa, att de lärt sig bättre tillvarataga ej blott sina egna, utan även det allmännas intressen.

De båda övriga under omval stående kvinnliga kandidaterna fröken Bertha Wellin i 3:dje kretsen och fröken Stina Quint i 5:te kretsen, uppförda på fullt tryggade platser på högerns lista, blevo återvalda. Däremot lyckades icke socialdemokraterna placera sitt enda kvinnonamn, fröken Anna Johansson, i 1:sta kretsen.

Genom utgången av 1915 års val ha Stockholms kvinnor förlorat två av de platser de förut innehaft i stadsfullmäktige, en förlust som måste repareras.

Samma saknad av rättigheter har sammanfört oss kvinnor i hela världen; samma sorg nitar länkarna fastare samman i den kedja som nu förenar oss; samma önskan, samma beslutsamhet att, då lyckligare tider inträda, uppnå den ställning i stat och samhälle, som gör det möjligt att utvidga den internationella vänskapen mellan kvinnorna till en internationell vänskap mellan män och kvinnor, är förhärskande hos oss alla.

Ernestine von Fürth.

Internationell kvinnokongress i Haag, Holland.

28—30 April 1915.

Upprop till kvinnor i alla länder.

Från många länder ha uppmaningar kommit till oss att sammankalla en internationell kvinnokongress för att diskutera vad världens kvinnor kunna och böra göra i de fruktansvärda tider vari vi nu leva.

Vi kvinnor i Holland, som bo i ett neutralt land, tillgängligt för kvinnor av alla nationer, påtaga oss därför ansvaret att sammankalla en sådan internationell kvinnokongress. Vi ha en stark känsla av att i en tid, då det råder så mycket hat mellan nationerna, måste vi kvinnor visa att vi kunna bevara vår solidaritet och att vi äro i stånd att vidmakthålla ömsesidig vänskap. Kvinnorna vänta på att bli sammankallade. Världen väntar på dem, väntar på deras bidrag till lösningen av dagens stora spörsmål.

Kvinnor, av vad nationalitet ni än äro och till vilket parti ni än höra, eder närvaro blir av den största betydelse.

Ju flera som deltaga i kongressen, dess starkare verkan komma dess förhandlingar att utöva.

Er närvaro skall vittna om att också ni önskar protestera mot detta förskräckliga krig och att ni önskar hjälpa till att hindra ett upprepande härav i framtiden.

Låt vår uppfordran icke bli förgäves!

Exekutivkommittén:

Dr. Aletta H. Jacobs, ordförande.
Dr. Mia Boissevain, vice ordförande och sekreterare.
Rosa Manus, sekreterare.
F. J. Vattier Kraane-Daendels, skattmästare.
H. van Biema-Hymans.
C. Ramondt-Hirschmann.
H. Heincken-Daum.
J. C. van Lanschot Hubrecht.

Ett fyrtiotal kända holländska kvinnor, tillhörande kvinnoföreningar av alla färger, förklara sig personligen instämma i uppropets syfte.

•

Enligt det mycket omfattande preliminära program som föreligger komma förmiddagarna att upptagas av själva kongressförhandlingarna och på aftnarna anordnas offentliga möten. Bland de föreslagna diskussionsämnena märkas: *Principer för ett fredsslut,* yrkan på vapenstillestånd, skiljedom och förlikning, demokratisk kontroll av utrikespolitiken, ingen avträdelse av landområden utan folkets medgivande; *kriget och kvinnorna,* protest mot kriget, kvinnornas ansvar, kvinnornas lidanden, kvinnliga ombud vid fredsfördraget, uttalande till förmån för kvinnorösträtt; *allmänna ämnen,* försök att återupprätta samförstånd mellan folken, reformering av barnuppfostran i fredsvänlig riktning.

Diskussion om de respektive nationernas ansvar för eller uppträdande under det nuvarande kriget ligger utanför kongressens område.

Anmälan om deltagande i kongressen ställes till sekretariatet, adr. Damrak 28—30, Amsterdam, Holland. Alla kvinnor, som sympatisera med kongressens syfte, kunna bli medlemmar, med yttrande- och rösträtt mot erläggande av en avgift av 10 mark eller 10 shillings. Män och kvinnor kunna mot en avgift av 5 mark eller 5 shillings deltaga i kongressen utan yttrande och rösträtt.

Sveriges kvinnor och Haagkongressen.

På inbjudan av L. K. P. R:s Verkställande utskott och Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse ägde ett sammanträde rum i Stockholm den 24 mars med medlemmar av styrelserna för andra stora kvinnoföreningar tillhörande internationella kvinnosammanslutningar för överenskommelse om de svenska kvinnornas ställning till Haagkongressen. Sedan fru Agda Montelius öppnat mötet, utsågs d:r Lydia Wahlström till ordförande för aftonen, varpå fröken Signe Bergman redogjorde för kongressens syfte och det preliminära program som förelåg. Sedan beslut fattats att de enskilda resolutionsförslagen icke skulle upptas till behandling, uttalade mötet sin anslutning till kongressens syfte och beslöt tillsättande av en kommitté för utseende av delegerade för Sverige. Till medlemmar av denna kommitté utsågos: fröken Signe Bergman, fröken Axianne Thorstenson, fru Agnes Ingelman, fröken Gerda Meyerson och fru Agda Östlund.

De medlemmar av L. K. P. R. eller andra svenska kvinnoföreningar, som i egenskap av delegerade önska deltaga i kongressen, torde *snarast möjligt* sätta sig i förbindelse med någon av kommitténs medlemmar. Det är naturligtvis önskvärt att även Sveriges kvinnor bli representerade och få göra sin röst hörd vid detta betydelsefulla tillfälle. I egenskap av kvinnor tillhörande ett neutralt land ha de därvid dubbla förpliktelser att fylla.

Kommande lagstiftning om egendomsförhållandena mellan äkta makar

utgjorde ämnet för ett offentligt föredrag i sammanhang med Skåneförbundets av F. K. P. R. årsmöte i Landskrona den 21 mars, hållet av jur. kand. fru Anna Wicksell. Föredraget, som framfördes med fru Wicksells kända klarhet och reda, avsåg att belysa de olika vägar, på vilka man kan åstadkomma ett ordnande av egendomsförhållandena mellan äkta makar på grundvalen av full likställighet mellan man och hustru. Talarinnan genomgick något närmare de olika förslag som i detta avseende äro under debatt och betonade, att om det slutliga resultatet av lagberedningens arbete i dessa punkter veta vi ännu ingenting, utan "allt flyter" ännu så länge. Det allra nyaste på området utgöres av ett förslag till ordnandet av makars egendomsgemenskap av advokaten frih. Georg Stjernstedt. Ett par av huvudpunkterna förtjäna här anföras:

"4:o) Huvudgrundsats i fråga om äganderätt till kapital: ingendera maken "gifter sig till pengar". Allt kapital, som make vid äktenskapets ingående äger eller under äktenskapet genom arv, gåva, testamente, omsättning eller annorledes erhåller, förblir denne makes ensamma egendom.

5:o) Huvudgrundsats i fråga om inkomst: all inkomst, som under äktenskapet förvärvas, tillfaller båda makarna med hälften var, oavsett genom vilkens arbete inkomsten förvärvats eller av vilkens kapital densamma fallit.

6:o) Tillämpning av inkomstprincipen i fråga om inkomst av arbetsanställning, tjänst eller pension: vardera maken har omedelbar rätt till hälften av dylik inkomst och äger ensam rätt att lyfta sina 50 proc." — — —

Talarinnan betecknade detta förslag som logiskt, konsekvent och rättvist.

Därefter redogjorde talarinnan för presidenten Lars Bergs förslag om egendomsgemenskap mellan äkta makar, där *båda makarna voro rådande över det gemensamma boet.* Talarinnans eget förslag, framställt å nordiska kvinnosaksmötet i Köpenhamn i juni 1914, sammanföll så tillvida med det Bergska, som att det för varje disposition rörande boet eller något särskilt förmögenhetsföremål erfordrades båda makarnas samtycke, men skilde sig därifrån i fråga om *gäldens* återverkan på boet, i det att gäld enligt ta-

Annonsera i Rösträtt för Kvinnor.

Annonspris 10 öre efter texten, 12 öre å textsida pr mm.-höjd, spaltbredd 65 mm. Marginalannons samt annons å bestämd plats 20 öre pr mm. Årsannonser 20 % rabatt, halvårs 10 % rabatt, kvartals 5 % rabatt. För annons till införing 1 eller 2 gånger torde likvid medfölja ordern. Annons bör vara insänd senast 5 dagar före tidningens utgivningsdatum till Rösträtt för Kvinnors expedition, Lästmakaregatan 6, Stockholm. För annonsavdelningen: Rikstel. 456, Allm. tel. 456, mellan 9 f. m. och 7 e. m.

LAGERSONS
SKOMAGASIN
Jakobsgatan 18 - Fredsgatan 8

Känslan av ansvar

brukar vara stark hos kvinnorna, särskilt på de områden, där de blivit vana att bruka den. Men med kvinnornas allt mera ökade deltagande i de allmänna angelägenheterna vidgas också de områden, där denna ansvarskänsla måste komma till användning. Och det är ej utan att många företeelser under det senaste året — särskilt under de politiska fejderna — givit vid handen, att kvinnorna ej tillräckligt känt det ansvar, som vilar på dem.

Under det nu avslutade stadsfullmäktigvalet i Stockholm har särskilt förekommit en sak, som är värd att framdragas, ehuru det naturligtvis skulle vara en förolämpning mot denna tidnings läsare att förmoda, att någon av dem skulle kunnat visa en så oförlåtlig okunnighet.

Saken är nämligen den, att det inträffat flera påvisbara fall, då kvinnor lämnat fullmakt att rösta till två olika personer, vanligen tillhörande två olika partier, eller övertalats att själv använda sin rösträtt, oaktat hon redan givit annan person rätt att använda den. Visserligen kan det ju i och för sig vara beklagligt, att en kvinna, som har kommunal rösträtt ej är mera klart medveten om hur hon vill använda den, men å andra sidan kommer det nog alltid att finnas människor, som ej kunna hålla jämna steg med utvecklingen, och kvinnorna ha haft för kort tid på sig för att alla skola ha hunnit med. Men vad som däremot är alldeles oursäktligt, det är att en kvinna ej inser det orätta i att skriva sitt namn under *två olika fullmakter.* Om en kvinna är så lätt påverkad, att hon ångrar vad hon kort förut gjort, så är det hennes skyldighet att taga tillbaka den förra fullmakten innan hon skriver ut en ny eller annulerar den genom att själv rösta. Ty vad blir annars följden? Jo, att den person som infinner sig för att rösta med hennes förra (eller senare, det beror ju blott på vem som hinner först fram) fullmakt och får till svar, att denna persons rösträtt redan är använd, *dels* kommer att framstå såsom en oärlig eller enfaldig människa, som vill begagna en värdelös fullmakt, *dels* ej är i tillfälle att förse sig med en ny fullmakt och på så vis kanske minskar sitt partis röstsiffra.

Sådana fall som de här påpekade böra absolut icke få upprepas. Det minsta man kan begära av en kommunalt röstberättigad kvinna, det är att hon skall förstå, att *vad hon en gång skrivit, det haver hon skrivit.*

larinnans förslag förpliktar *dens del därav,* som gjort transaktionen.

Slutligen berördes även ett utkast av ordföranden i den danska familjerättskommissionen, prof. V. Bentzon, gående ut på att i äktenskapet *all egendom skulle vara gemensam, men rådighet separat* — alltså diametralt motsatt det Stjernstedtska förslaget.

Talarinnan sammanfattade det sagda i en förhoppning att kvinnorna skulle visa sig vakna nog att verkligen sätta sig in i dessa olika möjligheter och söka komma till klarhet om vad som häri synes dem värt att få helgd av lag.

Föredraget hälsades med kraftiga applåder av en publik, som fyllde salen till sista plats.

E. A—n.

Äkta makar!
Försumma icke inbördes testamente! Uppsättes för Kr. 5: —. Råd och upplysningar Kr. 2: — å
JOH. J:SON CARLOS ADVOKATBYRÅ
Ad. Fredr. Kyrkogata 15. Telefoner. Exam. jurister.

A.-B. JOHN V. LÖFGREN & C:o
Kungl. Hofleverantör
Rikst. 429 Fredsgatan 3, Stockholm. A. T. 5048
Sveriges äldsta, största o. bäst renommerade specialaffär i
Siden- & Ylle-Klädningstyger.
Prover t. landsorten sändas gratis o. franco.

Hur det ter sig i verkligheten.

Tåget rörde sig långsamt, med små puffar och stötar, innan vagnarna gledo in i sin jämna takt över skenorna. Förstädernas sot och smuts och byggnadsförbistring pressade sig tätt inpå kupéfönstren, tills perspektivet öppnades en smula och det uppsvenska landskapets små klungor av barrskogsdungar omväxlade med översnöade fält i den svagt kuperade terrängen.

Då hade passagerarna hunnit ordna med sitt otal av korgar, hattaskar och paket, som trängdes på hyllorna, och ett par företagsamma damer hade redan vecklat upp landstormsstrumporna.

Varenda plats var upptagen. Herrarna sutto nästan dolda bakom middagsupplagorna och damerna stickade. Men mitt emot mig satt en liten kvinna med händerna sysslolösa i knäet. Hennes hatt var av svart crêpe, den hårda, styva sorten, och under den ett litet blekt ansikte med en mun, som ibland tycktes skälva av återhållen gråt.

Jag kunde inte låta bli att betrakta henne. Det låg något så ensamt och övergivet i hennes utseende. Något av ett barns undran i blicken. Som om hon inte riktigt kunnat finna sig tillrätta i den värld, som var anordnad åt henne. Det var inte jag ensam som med intresse följde hennes rörelser. En äldre kvinna bredvid mig böjde sig plötsligt fram och frågade:

— Hur går det för fru Stenberg nu?

— Bra, tack, svarade den andra, jag har hunnit med en hel tröja i dag.

Och så pratade de om hur mycket man skulle hinna sticka på maskin per dag, sedan man fått färdighet och vana.

— Men tror fru Stenberg verkligen, att hon kan försörja sig och sina barn på detta?

Kvinnans ögon mörknade som av en plötslig oro.

— Det måste gå, sade hon enkelt.

Den äldre skakade på huvudet.

— Ni skulle be kommunen om hjälp, det vore inte mer än rätt.

— Nej, nej, det vill jag inte. Jag skall nog försöka. Om jag bara fick sova om nätterna.

— Jaså, det är lika dåligt med sömnen?

— Ja.

— Hur länge sen är det er man dog?

— Fyra månader sedan.

— Men nu arbetar ni ut er själv. Och ingen sömn. Vart tror ni krafterna tar vägen och vem skall ta hand om de små ifall ni blir sjuk?

Ögonen blevo nästan svarta av ångest.

— Jag vet inte, kom det sakta.

Den äldre kvinnan blev rädd att hon gått för långt, men hon menade ju bara väl.

— Er lilla minsta är ju ett år?

— Ja.

— Och den äldste fyra?

— Ja.

— Ligger de och sover nu när ni kommer hem?

Blicken lyste plötsligt upp.

— Tok, sade hon, inte sover de när *jag* kommer.

— De bli glada förstås.

— Det tror jag det, när de inte sett mig på hela dagen.

— Tureberg! ropade konduktören i detsamma och hon fick brått att samla ihop sina tillhörigheter. Genom kupéfönstret såg jag henne försvinna som en liten smal skugga i vårskymningen.

— Stackars liten! utbrast jag ofrivilligt.

Den äldre kvinnan sköt upp glasögonen, som åkt ned på näsan.

— Ja, det kan man väl säga, sade hon och tog genast upp tråden. Mannen dog i höstas och nu står hon där ensam med sina tre barn och skall försörja dem genom att sticka på maskin. Och inte vill hon be kommunen om hjälp. Fattigunderstöd, förstår fröken, det drar man sig för i det längsta. Men det vore inte mer än rätt att staten åtog sig en del av försörjningsplikten. När skall lagarna bli ändrade så det blir någon rättvisa i det fallet?

— Det blir när vi kvinnor kommer med i lagstiftningen.

Kvinnan gav mig en tveksam, undrande blick över glasögonen.

— Tro det, sade hon blott.

— De, som själva fått erfara bristerna, borde väl arbeta för bättre förhållanden.

— Ja, nog borde de alltid.

Men sedan fortsatte hon, kort och bestämt, som om hon kommit in i gamla invanda tankars kretsgång.

— Men lagstiftningen är i alla fall männens sak och kvinnorna ha sina hem.

— Vet ni vad jag tror? sade jag.

— Nej. Hon såg en smula misstänksamt upp.

— Jag tror, att när vi få något att säga, ska vi hjälpa fru Stenberg, så att hon *kan* få stanna i sitt hem. Nu är det ingen, som bryr sig om den saken, utan hon får sitta vid sin stickmaskin och barnen få sköta sig så gott de kan.

Min reskamrat satt och funderade på svaret. Men så fick hon sikte på konturerna till sitt stationshus och glömde allt annat för att plocka fram paketer och korgar. Jag fick aldrig veta vad hon tänkt säga. Men den lilla kvinnan i den svarta ulstern fick jag inte ur tankarna. Hon, som tyckte det var en sådan skam att begära fattigunderstöd och som trälade och slet för sina tre små, dag och natt, natt och dag. Hur länge? tänkte jag.

Morgonen därpå läste jag i tidningen, att Andra kammaren med 85 röster mot 60 avslagit hr Erikssons i Grängesberg motion om understöd utan fattigvårdskaraktär åt barn till ensamma mödrar.

G. H. E.

Kumla F. K. P. R:s ordförande

fröken Vienna Mesterton på Säbylund, blev på sin 50-årsdag, den 5 mars, föremål för mycken och hjärtlig hyllning från när och fjärran. Bl. a. uppvaktade Kumla F. K. P. R:s styrelse och överlämnade från föreningen till dess värderade ordförande föreningsmärket i guld samt en bukett rosor i föreningens färger.

Anna Rogstad

den första kvinna som fått säte och stämma i Norges storting, blev på 4-årsdagen av sitt inträde i den lagstiftande församlingen föremål för en hyllning från norska kvinnor. Hennes porträtt, utfört av konstnären Eyolf Soot, överlämnades den dagen, den 17 mars, som gåva till stortinget, och presidenten Löwland framförde dess tack till kvinnorna.

47
Västerlånggatan
(f. d. Barnängens lokal).
ASTRID SÖDERQUIST
KAPPAFFÄR
1 Klass Damskrädderi.
Alltid välsorterat lager i fördelaktiga prislägen.
Specialité:
J. A. WETTERGRENS FABRIKATER.

Kvinnliga läkare i krigstjänst.

I ett nyligen hitkommet nummer av den stora engelska tidningen Times läses:

Under detta sista år har det inträtt en stor förändring i den engelska publikens sätt att se på den kvinnliga läkaren, en förändring som våra krigserfarenheter blott ytterligare bestyrkt. Kvinnan betraktas icke längre med misstroende när hon står i spetsen för ett sjukhus eller en utdelningsbyrå för läkemedel. Vid fronten finnes det för närvarande 5 sjukhus helt utrustade och skötta av kvinnor och här hemma ser man många slående exempel på kvinnors förmåga att förestå offentliga sjukhus.

Den nya folkförsäkringslagen har också öppnat vida fält för den kvinnliga läkaren i det den lämnar varje försäkrad individ frihet att själv få välja sin läkare; det stigande antalet kvinnliga läkare märkes isynnerhet i de stora industrisamhällena som i vidsträckt mån använda kvinnlig arbetskraft. I Indien har läkaremissionen, som arbetar tillsammans med missionsföreningen, öppnat stora arbetsområden för den kvinnliga läkaren (varje främmande man är förbjuden tillträdet till zenanas — kvinnogemaken — och en hinduiska får icke vända sig till en manlig läkare). Kolonialförvaltningen har organiserat en särskild avdelning för kvinnliga läkare och även i sanitetsdepartementet har under dessa senare år området för kvinnliga läkares verksamhet mycket utvidgats. Allt detta har gjort att anslutningen till de kvinnliga medicinska kurserna visat en avsevärd ökning, en ökning varav nationen nu under krigstid drar stor nytta.

Läkare och medicine studerande hava icke varit de minst villiga att anmäla sig som frivilliga. Några av dessa hava genomgått en utbildningskurs för krigstjänst, andra hava stannat inom sin bransch; den medicine studeranden har gått att strida vid fronten, läkaren att sköta de sårade. Studietiden för en läkare är 5 år och fastän kriget ej kan räcka 5 år, kan icke nationen vänta så länge för att få sitt behov av läkare tillgodosett. Här blir det kvinnors sak att träda in och de äro otåliga att få göra det.

Dagligen inkomma brev till London School of Medicine for Women med begäran till kvinnorna att fylla männens plats och kvinnorna stå färdigrustade. De gå mest till sjukhus och andra institutioner där det fordras examinerade läkarekrafter.

Kirurgin bjuder icke så stora tillfällen till användning av kvinnliga krafter som medicinen och få kvinnor hava ägnat sig däråt. Och dock synes det som om de vore särskilt väl ägnade härför, men i denna bransch finnes det på sjukhusen få platser att tillgå för dem. Och inom kirurgin fordras det långa väntans år innan ett rykte och en lönande praktik är skapad, under det en medicinsk karriär fortare återbetalar studietidens uppoffringar.

I ett senare nummer av Times beröres frågan om kvinnornas underbjudande på arbetsmarknaden och det påpekas att detta icke varit fallet inom de områden där pionjärerna varit kvinnor med oavhängig förmögenhet, såsom t. ex. just inom läkarekåren.

En var bör gynna
KAFÉET & KONDITORIET, S:t Eriksg. 30
samt
CENTRALKAFÉET, Vasagatan 10
OBS! Goda varor — billiga priser!

RING ANTON BRODÉNS JURIDISKA BYRÅ
Allm. Telefon 201 68 68 VÄSTERLÅNGGATAN 68, STOCKHOLM. Rikstelefon 144 68.
Utför alla Juridiska o. PRIVATDETEKTIVA uppdrag diskret, fort och billigt.

Äktenskaps ingående och upplösning.

Diskussionsafton i Stockholm.

Stockholms F. K. P. R. anordnade onsdagen den 24 mars ett offentligt möte i K. F. U. K:s stora sal i Stockholm med anledning av det föreliggande förslaget till lag om äktenskaps ingående och upplösning. Mötet hade lockat en nästan fulltalig publik, varibland märktes åtskilliga av stadens manliga och kvinnliga jurister, och öppnades av ordf., fröken Anna Lindhagen, som efter ett kort hälsningsanförande, överlämnade ordet åt borgmästare Jacob Pettersson, Södertälje, som inledde aftonens diskussion. Efter att ingående ha redogjort för lagberedningens förslag och särskilt uppehållit sig vid kapitlen om trolovning, äktenskapshinder och skilsmässa, uttalade borgmästaren Pettersson sin belåtenhet med det framlagda förslaget. Visserligen skulle talaren i flera stycken önskat en mera modern prägel, men trodde att förslaget, som det nu var avfattat, skulle ha utsikt att antagas av riksdagen. Vidare ansåg talaren att det skulle varit lyckligare om man behållit den gamla lagparagrafen om de ofullkomnade äktenskapen, som anslöt sig till en förefintlig folksed och gav kvinnan en hustrus lagliga rätt.

Det var också om denna bestämmelse den givande och intressanta diskussionen i huvudsak rörde sig och i ett varmt och besjälat anförande talade fru Anna Wicksell för de ofullkomnade äktenskapen och ansåg, att när man hade något som både var gammalt och gott, man inte borde kasta det över bord, och att den ekonomiska ersättningen inte kunde gälla detsamma som den sociala upprättelsen. Samtliga kvinnliga talare, med undantag av fröken Elin Cederblom, understödde fru Wicksells synpunkter och även hos auditoriet förmärktes en stark sympatikänsla för bibehållandet av den gamla bestämmelsen från 1734 års lag.

Jur. kand. Eva Andén opponerade sig i ett mycket uppmärksammat anförande särskilt mot skadeståndsprincipens införande i sådana fall då sammanlevnaden icke haft några följder. Ett införande av en sådan princip skulle vara liktydigt med ett stadfästande av dubbelmoralen och ett fritt förhållande skulle härigenom likställas med prostitution.

På grund av den långt framskjutna tiden måste diskussionen om den senare delen av aftonens ämne, den om äktenskaps upplösning, anstå.

Skåneförbundets årsmöte.

Söndagen den 21 mars samlades i Landskrona kvinnor i rösträttsarbetet från hela Skåne för att dryfta förbundets inre angelägenheter samt giva och mottaga impulser till nya strävanden för det gemensamma målet.

Förbundets ordf., jur. kand. fru Anna Wicksell, höll ett varmhjärtat hälsningsanförande, däri hon bl. a. angav de riktlinjer, efter vilka arbetet i rösträttsföreningarna under dessa tryckta och oroliga tider borde läggas.

Därpå togo mötesförhandlingarna sin början med upprop av de närvarande. Tjugufyra valda ombud hade kommit tillstädes, representerande 12 av förbundets 19 lokalföreningar samt dessutom ett stort antal andra föreningsmedlemmar. Till mötets sekreterare valdes fru B. Francke-Åkeson och fröken K. Svensson, Landskrona, och till presskommitté fru E. Alkman, Eslöv, och fru Österberg, Landskrona. Års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes, varefter ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Av årsberättelsen framgick, att förbundets huvudsakliga uppgift: att vara en föredragsförmedlare och en, så långt tillgångarna räcker, ekonomisk stödjepunkt för lokalföreningarna, även under krisåret 1914 blivit tillgodosedd, i det att förbundet förutom anordnande av föredragsturnéer även utanordnat medel till prenumeration av tidningen Rösträtt för Kvinnor åt ett flertal mindre föreningar, som så önskat.

Till styrelse omvaldes den förutvarande, bestående av fru A. Wicksell och fru L. af Ekenstam, Lund, samt teckningslärarinnan fröken A. Nilsson, Malmö. Revisorer blevo fröken H. Herrmann och fru G. Staël von Holstein.

Som plats för nästa årsmöte utsågs Ystad med 13 röster mot 11, som tillföllo Eslöv.

Härefter följde en intressant och delvis mycket uttömmande skildring av kvinnornas insats i nödhjälpsarbetet å olika orter under de nuvarande svåra tiderna. Det har icke varit så litet av kvinnlig uppfinningsförmåga och energi som tagits i anspråk vid anordnandet av alla dessa kurser i sömnad, vävnad och matlagning, som i de större industricentra, där nöden helt naturligt är störst, blivit igångsatta för att i någon mån lindra arbetslöshetens verkningar närmast för kvinnorna. Särskilt omfattande och välorganiserat synes hjälparbetet i Malmö, Landskrona och Lund.

Öppet brev

Till

Herr Johansson i Brånalt,
Riksdagens Andra kammare.

Då jag läste Er motion om skatt på gamla mamseller, tänkte jag strax: det är endast geniet förbehållet att hitta Columbi ägg! Det är rätt åt dem, — vad skulle de gå och mopsa sig och säga nej för! Och om ingen friade självmant, så kunde de säkert i alla fall varit sluga nog att på något sätt fånga sig en man, — det är så enkelt så. Det där om förnedringen av ett försörjningsäktenskap är bara prat, — vi vet nog, oss emellan sagt, hr Johansson, att alla karlar är ungefär eins Bier, alla fruntimmer med, och det är bara överspända dumheter att se så där ideellt på äktenskapet och inbilla sig, att kärlek och sympati betyder någonting därvidlag. Nej, Ni har det sanna snillets blick på realiteterna. Och denna planmässiga, obligatoriska barnalstring i massa, vilken statsmannatanke uppenbaras ej däri, huru överglänser den inte liberalernas opraktiska spekulationer om moderskapsförsäkring och möjligheten att vårda varje av dessa sparsamt och mera slumpvis tillkomna nya liv.

Och vi skall hålla efter alla dessa självförsörjande kvinnor, som överallt vilja undantränga männen, vi skall stänga vägarna för dem, straffa dem med böter och svälta ut dem. Kvinnorna bli sannerligen allt för fräcka i sina fordringar och sin självöverskattning — de tro sig ju t. o. m. i stånd att hjälpa till att sköta riksdagsarbetet. Vilken hemsk och för fäderneslandets framtid verkligt förfärande tanke, att t. ex. d:r Lydia Wahlström eller fru Bromée skulle sitta på Er plats, hr Johansson! Då hade förvisso en sådan här motion aldrig skådat dagens ljus.

Jag vet inte ännu vilketdera jag beundrar mest, idén själv eller det sätt varpå Ni vill ha den praktiserad. Det är ju så logiskt riktigt att göra böterna progressiva med varje år kvinnorna trilskas och då det nu genom utredningen för folkpensioneringen visats, att de leva så länge, har Ni lyckats finna en ständigt givande ny skattekälla. Staten kan ta igen med ena handen, vad den givit med den andra; kanske männens pensioner rent av härigenom kunde ökas. Tänk, vilket utmärkt objekt fröken Johanna Bährns skulle varit, hon blev ju 106 år och borde alltså straffats med ansenliga böter. Att de gamla mamsellerna bli med varje år fulare och mindre täckeliga för männen, är en sådan där bisak, som inte generar en så hög ande som Er, lika litet som att de vanligen äro fattiga. Kvinnor behöva ju som bekant så litet, de orka ju alltid plocka bär om dagarna och vagga barn om nätterna, även om de bli lastgamla. Och det är ju för övrigt alldeles rätt, att från den som ingenting har, skall man taga allra mest, och på de små skattdragarna skall man lägga de tyngsta bördorna, eftersom de äro mest vana och tåla och tiga.

Allra mest beundrar jag dock Ert mod att trots kammarens och hela landets oförstående löje lova att återkomma med Er motion varje år. Måtte Edra valmän bara uppskatta Er nog! Men får en enkel och fåkunnig kvinna, förestavad av ett dumt medlidande med sitt kön, göra en liten hänvändelse — ej till Ert goda huvud, men till vad Ni möjligen kan besitta av hjärta. Tag då steget fullt ut, motionera i stället om skottpengar på fattiga, ogifta gamla kvinnor.

Meningsfrände.

Efter förhandlingarnas slut intogs gemensam middag.

Kl. 7 samlades man åter, nu till offentligt föredrag av fru Wicksell med titeln "Kommande lagstiftning om egendomsförhållandena mellan äkta makar", refererat på annat ställe i dagens nummer.

Ett stort parti

Äkta Esprit o. Paradis-Fåglar

utsökt vackra, bortslumpas under c:a 14 dagar till en fjärdedel av butikspriset.

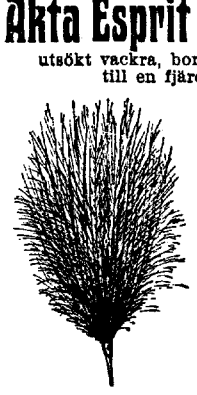

Esprit.

N:r 1. 25 cm. lång, med 5 strå kr. 2.50, med 10 strå kr. 5.—, med 15 strå kr. 8.50, med 20 strå kr. 11.—.
» 2. 27 cm. lång, med 5 strå kr. 3.80 med 10 strå kr. 7.60, med 15 strå kr. 12.50, med 20 strå kr. 16.20.
» 3. 29 cm. lång, med 5 strå kr. 4.90, med 10 strå kr. 10.50, med 15 strå kr. 15.30 med 20 strå kr. 22.—.
» 4. 35 cm. lång, med 5 strå kr. 6.50, med 10 strå kr. 13.—, med 15 strå kr. 19.50 med 20 strå kr. 27.—.
N:r 5. 37 cm. lång, med 5 strå kr. 6.80, med 10 strå kr. 13.60, med 15 strå kr. 20.40, med 20 strå kr. 29.20.
» 6 46 cm. lång, med 50 strå kr. 70.—.
Endast svarta och vita i lager.

Äkta Paradis-Esprit.

N:r 8 30 cm. lång, med c:a 30 strå kr. 21.—.
» 9 40 » » » » 40 » » 38.—.

Svarta, vita och naturfärgade i lager. Sändes till landsorten mot efterkrav, även utan om referenser lämnas. Därest varan ej utfaller till belåtenhet, återbetalas alla utlagda penningar. För dem som vilja försäkra sig om ett utsökt vackert och billigt äkta Esprit är detta tillfälle enastående och bör Ni i dag göra ett besök eller tillskriva

MODEIMPORTEN

(Skandinaviens enda specialaffär)

Stortorget 3 (huset intill Residenset). R. t. 4725. **Malmö.**

Begär vår rikt illustrerade katalog.

Mödrar och döttrar.

Av *Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.*

På Charlottenborgsutställningen i Köpenhamn såg jag för flera år sedan en skulptur, vilken gjorde ett mycket starkt intryck på mig. Konstnären kallade sitt verk Scala santa, bönernas trappa. En kvinna kröp knäböjande upp för de nötta stenarna, händerna voro slutna mot varandra i brinnande bön. Blicken riktades mot höjden, och det sorgbundna ansiktet präglades av den tro, vilken ej vill veta av några tvivel.

Denna bedjande kvinna tycktes mig vara personifikationen av moderskärleken, den alltid bedjande, i hopp och tro också under ångestens kval, den aldrig tröttnande, aldrig sviktande. Stenarnas hårdhet rädes den icke, och ej heller frågar den efter, om de tusen sinom tusen bedjerskor, vilka nött denna livets Scala santa, blivit bönhörda. Tron på goda makters bistånd dör aldrig i ett äkta kvinnohjärta. Och var skulle vi stå, om icke detta slag av moderskärlek burit oss fram genom sekler, förädlande dagens arbete och skänkande oss solfallets klarhet över minnena?

Det är visserligen sant, att den starkaste, offervilligaste moderskärleken alltid gällt och förmodligen alltid skall gälla sönerna. Döttrarna komma först i andra rummet, men detta tyckes ej kvarlämnat någon bitter hågkomst, då de yngre, generation efter generation, i sin ordning handlat på samma sätt. Man kan lättare förstå detta typiska drag hos flydda tiders mödrar, vilka gifte sig mycket unga och oerfarna, och som sedan i följd av krigstider och ofrid inom landet ofta mera delade mannens och sönernas arbete än döttrarnas fredliga värv i jungfruburen. Gårdens fru fällde villebråd, sadlade och red sin egen häst, skötte lantbruket och försvarade under mannens bortovaro den befästa borgen. Under dylika förhållanden är det klart, att döttrarna blevo främmande för sin mor, och — knappt vuxna — giftes de bort eller sattes i kloster.

Men ännu mycket, mycket längre fram i tiden betraktas en flicka som ett överloppsväsen. "Ett strömoln" kallar Fredrika Bremer henne med en viss vemodig bitterhet. Hon, denna kvinna, som helt säkert skulle haft ett stort, rikt modershjärta också för döttrarna, blev aldrig mor och fick aldrig under barndom och ungdom värmas av den strålande, ljusa ömhet, som i alla tider, ehuru undantagsvis, gjutit glans över förhållandet mellan mor och dotter.

Den stora, berglyftande moderskärleken visar sig endast i allvarsstunder, och då famnar den med starka armar det barn, som mest är utsatt för fara. Det är i regel sonen. Därför har historien också nästan uteslutande berättat om mödrar och söner, ej om döttrarna.

Själsstrider utkämpas på slagfältet så förborgade, att den utanför stående först efter drabbningen anar, att kampen stått, och vi kvinnor ha ingen djupt analyserande förmåga, när det gäller vårt eget kön. En mor, som med heta böner och tankar följer sonen på en stormig sjöresa, en djärv expedition eller — i dessa dagar — ut till fronten, har länge haft svårt nog att följa dottern, som sitter i samma rum, på hennes stumma härnadståg mot hjärtats eller intelligensens våldsverkare. Modern har hunnit över brottningen med ödet, och hon har tröstat den unga, livssjudande dottern med ett gråhårsblitt: "Man får ge sig till tåls, barnet mitt." Och döttrarna ha givit sig till tåls eller — gått under. De ha i sin tur blivit tama och vingstäckta, fått hem och barn, drömt sönernas drömmar och manat döttrarna till vrå-lugn. Så småningom ha dock andra synpunkter gjort sig gällande, men när det första frigörelseropet ljöd från unga kvinnor, framträdde moderskärleken på ett sällsamt sätt. Detta var något nytt, något farligt. Dottern skulle lämna hemmet. Hon hörde då ej dit som det bräckliga, ostindiska porslinet på Mariebergsbordet, som familjeporträtten på väggarna? Blotta föreställningen om, att hon skulle utsättas för okända öden, gjorde henne strax mera dyrbar, och nu kröp moderskärleken också för dotterns skull uppför Scala santa, tiggande högre makter att få behålla henne i hemmet.

Så reste sig kvinnor mot kvinnor i en beklaglig men förklarlig strid. Nu är dock reformen till självständighet och frihet genomförd, och man betraktar icke längre döttrarna som ett husets appendix, en lyxplanta innanför fönsterglaset. Intressena ha blivit vidare, och detta har i många fall närmat mödrar och döttrar till varandra, i några fall har det skilt dem, där intelligens och hjärtevärme å endera hållet varit otillräckliga att uppfatta och uppskatta personlighetens pionjärmod.

Blicka vi ånyo bakom oss, komma vi till de tider, då farmor och mormor fingo ersätta modern. Jungfruburens första skede är tilländalupet. I de skandinaviska länderna ha klostren spelat ut sin roll. 1600-talet har grytt i ära och blod. Varje tapper man är fortfarande en båld krigare, men hans hustru stannar ej alltid hemma, hon drager med honom långt bort från Sveriges landamären. Äro sönerna så stora, att de kunna löpa i kungshusets trappor eller hos de höge herrarna, bli de gärna pager och småsvenner, döttrarna däremot föras till släktens gamla, som har det tryggt på fädernegodset. Släktens äldsta är egentligen ur livet, om hon också har kraft att förestå ett stort hus; bort från det drager hon ej gärna. Långt ute på landsbygden uppfostrar hon de späda människoplantorna med traditionens rätt och hävd, tager dem i sin vårdnad, som det gamla vackra ordet lyder. Att detta ej skedde utan ris och katekes, kunna vi vara fullt övertygade om, och som det förstnämnda ofta kunde skäras friskt och smidigt av de vajande björkarna i godsets hagar, behövde man ej spara på dess bruk.

Lärarelönenämndens betänkande ännu en gång.

Av Anna L. Lessel.

Denna tidning har redan haft ett par artiklar om Lärarelönenämndens betänkande, och detta har i övrigt blivit mycket uppmärksammat både i pressen och av allmänheten. Men nämndens utredningar och förslag äro tvivelsutan av så stor betydelse och kunna få så vittgående följder, att ännu några reflexioner i anledning därav torde kunna påräkna intresse.

Nämnden hade ju bl. a. till uppgift att söka klara upp förhållandet mellan lönerna för manliga och kvinnliga lärare, men har naturligtvis därjämte haft att utreda en hel del andra spörsmål, vilka stå i närmaste sammanhang med löne- och anställningsvillkoren för dem, som beröras av nämndens förslag. Emellertid förefaller det, som om nämndens behandling av den förstnämnda uppgiften till den grad lagt beslag på det allmänna intresset, att de övriga frågor, nämnden sysslat med, blivit jämförelsevis litet uppmärksammade. Även de äro dock, i synnerhet somliga av dem, betydelsefulla och förtjäna beaktande såväl för sin egen skull som därför, att man utan kännedom om dessa sidospörsmål har svårt att få en riktig uppfattning av nämndens huvudförslag. Särskilt får detta anses gälla i fråga om folk- och småskolepersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden.

Då man söker bilda sig en något så när hållbar uppfattning av innebörden i nämndens förslag, kommer man vidare snart under fund med, att det, om man icke vill vara obillig eller orimlig, är nödvändigt att jämföra nämndens förslag med vad de äro avsedda att träda i stället för.

De resultat, nämnden kommit till, hava emellertid, såsom alltmera visat sig, blivit ganska olika bedömda inom de kretsar, som äro närmast intresserade. I de artiklar rörande betänkandet i fråga, som förut varit införda i denna tidning, har utvecklats *en* åskådning. När i det följande en från denna i vissa stycken avvikande mening göres gällande, torde detta ha sin grund närmast däri, att uppfattningen påverkats av en sådan jämförelse, som ovan berörts, men beror givetvis även därpå, att de föregående artiklarna företrädesvis tagit sikte på den ställning, nämnden velat bereda de lärarinnor, som tagit akademisk examen, och vilken här lämnas helt åsido, under det att föreliggande uppsats främst åsyftar att framlägga den uppfattning, som för lärarinnor vid folk- och småskolor ligger närmast.

Betraktar man nämndens förslag i och för sig utan hänsyn till förut rådande förhållanden, finner man otvivelaktigt, att vissa avsevärda invändningar kunna göras mot nämndens sätt att avväga förhållandet mellan manliga och kvinnliga lärares löneförmåner, antingen man nu tänker på de statsanställdas eller på de kommunalt anställda lärarnas villkor, sådana nämnden föreslår dem. Men detta är en sak, en annan sak är, huruvida icke förslaget vid sidan av sina brister har att uppvisa även erkännansvärda förtjänster. Det vill synas, som skulle detta förslag liksom allt annat mänskligt kännetecknas både av fel och av deras motsats.

Nämnden har ansett sig böra förorda, att grundsatsen om särskilda lönetillägg åt familjeförsörjare tillämpas vid regleringen av de kommunalt anställda lärarnas löner men icke av de statsanställdas.

Frånsett några icke alltför talrika undantag hade sagda grundsats redan på förhand gillats av de kommunalt anställda lärarna, manliga såväl som kvinnliga. De hade blivit övertygade om, icke blott att en någorlunda tillfredsställande löneregler ing enligt andra grundsatser vore ogenomförbar, utan ock därom, att familjeförsörjarna *borde* erhålla ett familjetillägg på grund av sin försörjningsplikt.

Nästan alltid har ju från deras sida, som äga att bestämma lönerna, drivits den satsen, att en ensam kvinna icke kunde göra anspråk på samma lön som en man, ty mannen är eller skall vara familjeförsörjare, samtidigt som man utan invändning i regel tilldelat den icke familjeförsörjande mannen samma lön, som tillkommit hans familjeförsörjande kamrat, allt under det man likaledes utan betänkande frånkänt kvinnan, som varit familjeförsörjare, rätten att därför göra anspråk på samma lön som sin lika ställda manlige kamrat. Nämnden vill nu ha de kvinnliga familjeförsörjarna betraktade och behandlade såsom sådana, och de män, som äro ogifta, vill nämnden icke ha likställda med familjeförsörjarna. Detta innebär, synes det, ett ovedersägligt framsteg. I känslan av att det måste vara något fel med ett sådant lönesystem, som tillerkänner vissa män förmåner i ändamål att sätta dem i stånd att fullgöra en plikt, som de undandraga sig, har man, tydligen i syfte att giva bättre skäl för ett sådant tillvägagående, hittat på varjehanda andra orsaker, varför mannen borde tillförsäkras högre lön än kvinnan för samma arbete. Han har större levnadskostnader, heter det, hans arbete är mera värdefullt, vilket bl. a. bevisas därav, att manligt arbete ej står att erhålla för samma pris som kvinnligt o. s. v. Dessa och liknande argument har nämnden tagit avstånd från, och det borde kunna väntas, att dylika svepskäl därmed bragts ur världen, åtminstone lära de icke med någon vidare effekt hädanefter kunna användas.

Till grund för förhållandet mellan manlig och kvinnlig lärares lön har nämnden däremot med vissa modifikationer antagit, vad den k. löneregleringskommittén kallat effektiv avlöning. Även om icke oviktiga invändningar kunna göras mot såväl själva detta beräkningssätt i och för sig som ock mot nämndens sätt att tillämpa det, må dock medgivas, att det vilar på en betydligt mera tilltalande grund än föregående tiders förfaringssätt, som väl icke hade annan grund än det rena godtycket att stödja sig på. Här synes dock meningen ha varit att göra en rättvis beräkning.

Som bekant förstår nämnden med effektiv avlöning summan av alla de löneförmåner, som tjänsteinnehavaren äger utsikt att uppbära såväl under som efter den tid, han är i aktiv tjänst. Hela summan fördelas sedan på antalet tjänstår, och så uppkommer effektiv lön pr tjänstår. Härtill kan nu anmärkas först och främst, att ett sådant beräkningssätt i alltför hög grad synes stödja sig på antaganden, som i ett mycket betydande antal fall aldrig sammanfalla med verkligheten, och vidare, att bruket av antagandena icke är konsekvent.

I ena fallet antager man t. ex., att änke- och pupillpensionens värde bör ingå i beräkningarna, i andra fallet icke.

Mest torde dock vara att invända mot nämndens åsikt om vad som bör medtagas bland löneförmånerna och ingå i totalsumman. Beträffande de manliga lärarna vid folkskolan kommer nämnden till det resultatet, att från deras löner böra frånräknas avgiften till änke- och pupillkassan, som för dem är obligatorisk, samt för värnpliktsåret hela lönen med undantag av 500 kronor, vartill den värnpliktsskyldiges underhåll, som bekostas av staten, uppskattas. Enär den manlige läraren i följd av värnplikten anses få sin första ordinarie anställning ett år senare än den kvinnliga, beräknas för honom antalet årslöner i högsta lönegraden till ett mindre än för hans kvinnliga kamrat. Och slutligen beräknas summan av de pensioner, den manlige läraren har utsikt att få uppbära, till ett lägre belopp än summan av den kvinnliga lärarens pensioner. Man antager nämligen en kortare medellivslängd för lärare än för lärarinna. På grund av nu anförda skäl sätter nämnden grundlönen för lärare 150 kronor högre än för lärarinna.

Avgiften till änke- och pupillkassan uppgår till 66,33 kronor, och mot att läraren beredes ersättning härför, torde icke med fog kunna göras någon invändning.

Vad så värnplikten beträffar, möter oss den egendomligheten, att även de lärare, som icke göra värnplikt, enligt nämndens förslag skulle likställas med de värnpliktsskyldiga eller med andra ord tillerkännas ersättning för en prestation, som de icke fullgöra. För övrigt tyckes hela anordningen med ersättning för värnpliktsåret böra förfalla, sedan det året numera får räknas som tjänstår.

Angående pensionsberäkningen förtjänar uppmärksammas, att nämndens egna matematici därom yttra, att betänkligheter kunna göras gällande mot att basera här förekommande jämförelser på den under gångna årtionden observerade dödligheten. Observationsmaterialet är för ringa. (Se bet. del II, sid. 366!)

Vidare må ihågkommas, att ingen hänsyn tagits till avgång ur tjänsten före uppnådd pensionsålder av annan anledning än dödsfall. Denna avgång är dock enligt uppgift från folkskollä-

---

Utslitet måtte det också i de flesta fall blivit, ty intet kulturmuseum har, så vitt jag vet, någon dylik relik från barbariets dagar.

Mödrar och döttrar skildes som sagt ej sällan av land och hav, och det kunde hända, att det lilla barnet, som modern, innan hon följde sin man ut till den fjärran krigsskådeplatsen, burit på sina armar fram till mormodern, vid hennes hemkomst hunnit växa upp till en fager jungfru, bortlovad av fadern och de mäktiga släktingarna till någon antaglig friare. Efter den ungas hjärtelag frågar ingen i dessa tider, det gällde blott att tvinga sitt sinne under — makens — lydnad. För femton- och sextonhundratalets kvinnor stod, trots deras stora självständighet i husliga angelägenheter och deras ovanliga praktiska duglighet, äktenskapet som ett livsmål, en ära, vilken i så tidig ålder som möjligt borde komma en flicka till del. En fru Ingeborg Bååt skriver i medio av sextonhundratalet följande för tidevarvet belysande ord beträffande äktenskapet: "Lycklig är den, som Gud täckes beskära en god och förnuftig man. Det är den största fröjd och äktaste skatt och rikedom här i världen, men den, som annat iråkar, den må Gud komma till hjälp, huru mycket gott och rikedom hon än har. — Sen er väl före, ty det är något, som inte sen kan förändras, om det vore aldrig så illa."

Att man icke för "så illa" räknade sådana småsaker som att mannen låg drucken under bröllopsbordet och måste av något benstadigare kamrater *bäras* upp i brudkammaren, är allom bekant. En dylik liten nätt Baccidyrkan hindrade ingen svärmor från att med stolthet orda om sin "präktige måg".

När alltså modern kom hem till dottern efter år av skilsmässa, är det troligt, att både glad förtrolighet och yttre åthävor av ömhet saknades vid återseendet. Man hade ett annat språk än nu; kelnamnen voro ej vardagsrätt och smekningar förekommo ej i den ymnighet och — ytlighet som nu till dags. Man gav med ett allvarligt, ofta tungt hjärta. Bekymmer stålsatte kärleken; den blev på en gång stark och hård, stark för det dråpslag ödet måttade, hård för att bepansra sig mot den vekhet, vilken skulle stulit timmar och dagar från ansvarsfulla värv.

Men fanns icke, trots denna yttre form av kallsinnighet, moderskärlekens Scala santa i tankarnas tempel? Tycker man sig icke se alla de stolta grevinnorna och fruarna från Vasatiden böja sina knän på den trappan, först och främst till sönernas fromma, men också ibland med all ångest samlad om döttrarna? I nio fall av tio lämnade de dem ifrån sig — det kunde ej vara annorlunda — men minnet av den lilla skyddssökande varelsen, som legat vid deras bröst, följde dem säkert, och när de sedan fingo dotterdöttrarna i sin vårdnad, uppflammade modersömheten. De risade och lisade i tukt och Herrans förmaning. De sågo i den unga dotterns avbild och värmde sitt frusna hjärta med en försenad lycka. — Och döttrarna! Var det endast med orden, inlärda av gamla, skrumpna läppar, de älskade sin mor? Att de ej kommo henne så nära som våra döttrar komma oss, ha vi redan nämnt, men det fanns *ett* föreningsband, som då ej ännu var slitet, blekt, urmodigt: *vördnaden* och i vördnadens hägn växte kärleken. Den bandade om och höll uppe de små ömtåliga känsloblommorna, så att de ej slogos av vid första storm. Dottern höll sin mors lära högt och hyllade hennes minne. Hon *trodde* på de äldres erfarenhet, om den också kunde vara henne ett tyngande plagg, vilket hon gärna skulle kastat till marken. Men smutsstänka det ville hon ej, därtill var det henne för kärt, och fastän mången gång obekvämt bar hon det med aktning. Vi se i den allmänt bekanta giftermålsmandaten emellan den onekligen något fräcke junker Erik Stenbock och den unga Malin Sture, kung Märtas till Hörningholm dotter, ett rätt typiskt förhållande för renässanstidens känslor och åskådningssätt. Historien är för lång att i sin helhet referera. Vi få hålla oss till konturerna och konsekvenserna. Den unga skönjungfrun lät enlevera sig på ett nog så klumpigt sätt, och det blev stor uppståndelse bland högadeln. Men herr Erik hade både kraft och förslagenhet och höll den lilla duvan fast i vingbenet till dess både bröllop och diverse annat hunnit bli överstökat.

Emellertid kunde fru Malin ej ge sig till freds, förrän hon erhållit sin förgrymmade mars förlåtelse. Kung Märta hade legat sjuk av sorg och skam. Men hårt sinne hade frun till Hörningsholm, den mildögde Svante Stures maka, och förlåtelsen förblödde i hennes hjärta. Över de slutna läpparna fick den ej komma. Väl ett år fortgick det så. Mor och dotter tänkte ständigt på varandra, och Malins systrar förde bud mellan dem, men hatets vindbrygga fälldes icke, hur Malin än ödmjukade sig. Så skulle hon för andra gången bli mor, och nu veknade fru Märtas stränga håg. Varför just nu? Malins första barn, en liten flicka, hade dött, antagligen kände gamla grevinnan med sin dotter och förstod det så, att moderns förbannelse vilat alltför tungt på den unga barnaföderskan, hon ville om möjligt bespara henne detta lidande ännu en gång, och det förtäljes, att Malin, efter det hon erhållit sin ädla fru mors tillgift, yttrat, att om vår Herre nu ville hjälpa henne till livet eller döden, skulle det vara henne lika kärt efter det Gud låtit henne leva så länge, att hon fått åtnjuta den nåden att komma i sin fru moders gunst igen.

Låt nu vara, att den slemma mammon med tanke på gods och guld stod på lur i någon dörrspringa och så att säga blåste under förhandlingarna, vi ha dock intet skäl att tvivla på, att fru Malin av hjärtat höll av sin mor.

(Forts.)

rarnas pensionsinrättning ej mindre än 20 proc. för kvinnor, under det att motsvarande grupp av manliga delägare utgör endast 6 proc. av hela antalet.

Uppenbart är, att en dylik förtidsavgång kan ha avsevärd betydelse, när det gäller att avgöra, huruvida en grupp delägare i en pensionskassa kan väntas komma att mer eller mindre betunga kassan. Minskas gruppen, inträffar givetvis också en minskning i kassans utgifter oberoende av vilken anledning, som kan vara orsaken till nedgången av gruppens medlemsantal.

En annan uppgift från sagda pensionsinrättning är också ägnad att minska tilltron till hållbarheten i nämndens antaganden. Nämnden sätter åldern vid första ordinarie anställning ett år lägre för kvinnlig än för manlig lärare, medan det bör vara tvärtom enligt pensionsinrättningens uppgift. Då tjänstårens hela antal beräknas lika, ökas genom nämndens beräkningssätt för lärarinnan den effektiva lönesumma, hon antages ha utsikt att uppbära, så att den blir större i stället för mindre än lärarens.

Tjänståren i högsta lönegraden, som är den bäst avlönade, bli tydligen flera eller färre, allt efter som den ordinarie anställningen kommer tidigare eller senare, och som vidare tjänståren före inträdet i högsta lönegraden under alla förhållanden beräknas lika, påföres i verkligheten den kvinnliga läraren med nämndens sätt att räkna större effektiv lönesumma, än som bort ske.

Äro sålunda nämndens beräkningar ingalunda oantastliga, så bör dock oförbehållsamt erkännas, att det av nämnden framlagda förslaget till lönereglering för lärarepersonalen vid folkskolorna helt visst kommer rättvisan närmare än något tidigare förslag.

Man har på åtskilliga håll beklagat, att nämnden icke följdriktigt tillämpat sina grundsatser, och i andra fall har man funnit det mindre tilltalande, att just den kår, som varit och är den svagast avlönade bland alla lärarekårer, skulle utväljas till försöksobjekt. Men intet tvivel torde råda därom, att nämndens lönefördelningsteori har blivit mottagen med tydligt gillande även i mycket inflytelserika kretsar. Planer äro ju t. o. m. redan å bane att i den närmaste framtiden delvis tillämpa dem.

Vare sig man nu har den ena eller andra åsikten om nämnda teori, torde kunna tagas för givet, att, om den godkännes av statsmakterna, dess användning icke kommer att begränsas till en enda kår. Någon vägande invändning mot dess utsträckning till även andra tjänstemannagrupper skulle väl knappt kunna göras.

Till de kommunalt anställda lärarnas avlöning har av ålder hört något, som benämnes naturaförmåner, bestående av bostad och ved eller ersättning härför, samt planteringsland.

Rörande dessa förmåner har nämnden gjort en mycket omfattande undersökning och kommit till det resultatet, att en reglering av även dessa förhållanden är högst nödvändig. Vad nu särskilt folkskollärarinnornas bostad angår, har begreppet "tjänlig bostad" alltför ofta tolkats så, att det varit nära nog liktydigt med sin motsats, och då ingen gräns nedåt funnits i fråga om ersättningens storlek, när sådan utgått i st. f. bostad, har bestämmelsens svävande beskaffenhet icke sällan varit till stort men för lärarinnorna. Särskilt på sådana platser, där dyrare hyrespris äro gällande, har ersättningen ofta nog understigit, vad som erfordrats för anskaffande av tjänlig bostad och bränsle. Nämndens förslag innebär en stor förbättring i detta hänseende, ty det förordar icke blott bestämda föreskrifter, huru bostaden skall vara beskaffad, utan även att ersättningen skall beräknas efter ortspris, något som också är avsett att gälla bränsleersättningen.

Dessa omständigheter måste tillmätas en betydande vikt, då man vill bedöma värdet av de förbättringar, nämndens löneförslag skulle medföra för lärarinnorna, ty godtycket torde på intet område hittills varit större än just beträffande bostaden.

Den allmänna föreställningen är visserligen den, att "lön enligt lag" före lönereglerings 1906 var densamma för lärare som för lärarinna. Känner man emellertid något till, huru stadgandet om "tjänlig bostad" i fråga om lärarinna tolkades, blir man tveksam, huruvida icke "likställigheten" i själva verket mera var ett talesätt än ett faktum.

(Forts.)

Arbetet ute i landet

Alby F. K. P. R. hade den 22 febr. sitt årsmöte. Sedan val av styrelse och revisorer förrättats, varvid den avgående styrelsen återvaldes förutom vice sekreteraren, som avsade sig, behandlades Centralstyrelsens förslag till stadgeändring, vilket av föreningen antogs. Vidare redogjorde ordföranden för Centralstyrelsemötet. Efter förhandlingarna vidtog ett samkväm, där medlemmarna bjödos en angenäm afton med omväxlande program.

Degerfors F. K. P. R. hade den 10 febr. möte med samkväm. Rapport från Centralstyrelsemötet upplästes av föreningens ombud fru G. H. Stålberg, varefter fru Stålberg utalade sitt tack till föreningen, att hon på detta sätt blivit i tillfälle att komma i beröring med de ledande krafterna inom L. K. P. R. och därigenom hemföra till föreningen ny kraft och nya impulser. En förstärkning för festkommittén utsågs, som hade att ordna med en beramad fest för insamlande av agitationsmedel. Då föreningen ej förut valt pressombud för innevarande år utsågs härtill fröken Rosa Flodkvist. Till ombud vid länsförbundets årsmöte i Örebro valdes fru Emelie Karlsson.

Filipstads F. K. P. R. hade fredagen den 5 mars årsmöte, varvid föredrogos års- och revisionsberättelser, L. K. P. R:s stadgeändringsförslag, som godkändes samt Centralstyrelsemötesprotokollet delvis. Den avgående styrelsen omvaldes och utgöres av fröknarna Ottilia Marin ordf., Alma Rundberg v. ordf., Gerda Bergstrand sekr., Olivia Lundberg kassaförvaltare, och fru Maria Anderson. Suppleanter: fru Elin Fredga och folkskollärarinnan fröken Hilma Sjögren, den senare nyvald efter fru H. Furuskog, som avflyttat från orten. Åtskilliga andra ärenden behandlades även, bl. a. beslöts att återupptaga föreningens landstormsarbete. Efteråt vidtog samkväm med enkel tesupé, musik och uppläsning av d:r Gulli Petrinis föredrag "Kvinnorna och kriget".

Flens F. K. P. R. höll sitt årsmöte lördagen den 20 februari. I styrelsen invaldes fröken Hildur Tingvall i stället för fru Sigrid Andersson, som undanbett sig återval. Övriga styrelseledamöter äro: fruarna Marie Pegelow och Emma Blomgren, samt fröknarna Ida Jonasson och Lovisa Thorén.

Gävle F. K. P. R. hade den 22 febr. sitt årsmöte, varvid ordföranden, fru Gerda Modén, lämnade en kort resumé av förra månadens Centralstyrelsemöte i Stockholm. Föreningen godkände ett av Centralstyrelsen antaget stadgeändringsförslag, års- och revisionsberättelserna behandlades och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Den bordlagda frågan om Kvinnornas uppbåd inleddes av fru Anna De Maré-Svensson. Efter en stunds diskussion uppdrog föreningen åt sin styrelse, att när så behövdes, igångsätta samarbete med andra hjälpföreningar inom staden. Efter förhandlingarna vidtog ett angenämt samkväm, då fru Siri Lindbom, ackompanjerad av fru Sigrid Hofrén, bjöd på flera vackra solosånger och en dubbelkvartett, huvudsakligen bestående av damer inom föreningen, föredrog den av fru Malla Grönlund komponerade rösträttssången: "Håll ut din tid!"

Karlstads F. K. P. R. hade den 24 febr. en lyckad och mycket besökt "Birgitta-afton". Fröken Anna Ljungkvist talade livfullt och fängslande, både stämningsfullt och sakrikt, om den stora sierskan. På föredraget följde en till dess ämne anknuten aftonunderhållning med uppläsning, sång och musik. Efteråt intogs gemensam tesupé, pris 25 öre — den samlade ungefär 60 deltagare.

Karlskoga F. K. P. R. hade sitt första sammanträde i år den 14 febr., varvid bl. a. förekom ändring av L. K. P. R:s stadgar samt föredrag av fil. kand. fröken Elin Cederblom, Stockholm, om Äktenskapslagstiftningen, huvudsakligen rörande regeringens nyligen framlagda förslag i frågan. Vid föreningens andra möte den 5 mars redogjorde ordf. för Centralstyrelsemötet i jan., varefter hon uppläste "Fredrika Bremers fredstanke" (ur artikelserien) samt en artikel ur Rösträtt för Kvinnor. Mötet var anordnat som arbetsafton. Vid årets båda sammanträden ha nya medlemmar anmält sitt inträde.

Katrineholms F. K. P. R. hade sitt årsmöte den 25 februari, varvid ansvarsfrihet beviljades för det gångna årets räkenskaper och förvaltning. Styrelsen omvaldes och har följande sammansättning: fröken Helga Jeppson, ordf., fröken Hilda Andersson, v. ordf., fröken Anna Frick, sekr., fru Maria Karlsson, v. sekr. och fröken Mathilda Sjöström kassaförvaltare. Revisorer blevo fru Agnes Grönkvist och fröken Lydia Hedlund med fröknarna Maria Lindström och Hulda Bergman som suppleanter. Medlemmarna äro 50. Av dessa är en medlem av barnavårdsnämnden, en suppleant i fattigvårdsstyrelsen, en folkskollärarekårens representant i skolrådet, en ledamot i folkbibliotekets styrelse o. s. v. Under året har hållits 5 möten och en soaré, varjämte länsmötet för Södermanlands F. K. P. R. hölls i Katrineholm den 7 juni. Dessutom har föreningen på sina under hösten anordnade arbetsaftnar förfärdigat ett 80-tal olika klädespersedlar, kostymer, klänningar, kappor etc., vilka sedan utdelats till barn i de fattigaste familjerna, vilket mottagits med tacksamhet som en välkommen hjälp i dyrtiden. Detta hjälparbete fortsättes även under det nya året.

Kristianstads F. K. P. R. samlades den 23 febr. till möte i och för val av representanter till Skåneförbundets årsmöte i Landskrona. Valda blevo: fröknarna Anna Möller, Anna Jönsson och Ellen Widerberg; till suppleanter valdes: fru Elsa Nordlund och fröken Helga Molin. Sedan Centralstyrelsens förslag till stadgeändring föredragits och antagits, refererade ordföranden det viktigaste av protokollet från Centralstyrelsemötet. Därefter höll jur. kand. fröken Elisabeth Nilsson ett intressant och sakrikt föredrag om "Svensk skattelagstiftning". Sång och tesupé avslutade aftonens möte.

Kumla F. K. P. R. höll sitt årsmöte den 16 febr. Sedan års- och revisionsberättelser föredragits och ansvarsfrihet beviljats styrelsen, vidtog val av ny styrelse för kommande arbetsår. Till ordf. valdes enhälligt fröken Vienna Mesterton, v. ordf. fru Fredriksson, sekr. fru Gerda Åström, v. sekr. fru Betty Hallmén, kassaförvaltare fröken Bengtsson. Övriga ledamöter i styrelsen: fruarna Ekman och Andersson. Till ombud i länsförbundet valdes fröknarna Mesterton och Åström. Liksom föregående år bestämdes att sex ordinarie föreningsmöten skulle hållas. Sedan vidtog ett trevligt samkväm.

Malmö F. K. P. R. hade den 8 mars sitt ordinarie vårmöte, varvid års- och revisionsberättelserna upplästes och godkändes. Ett förslag om anordnande av regelbundna diskussionsaftnar omfattades med stort intresse och beslöt man att fortast möjligt få saken i gång. En kommitté på 3 personer tillsattes för ändamålet, och enligt nu utsända kallelsekort äro tre diskussionsaftnar planerade för denna termin. Vid årsmötet höll jur. kand. fröken Elisabeth Nilsson föredrag om Skattelagstiftningen.

Malungs F. K. P. R. hade lördagen den 23 januari sitt första årsmöte i förening med ett samkväm som präglades av den angenämaste stämning. Sedan ordföranden, fru Karin Holst, hälsat de närvarande välkomna höll hon ett kort anförande om kvinnorösträttsrörelsen, varefter sång, musik och uppläsning förekom på programmet. En tablå uppfördes ur enaktaren Samma don och mötesdeltagarna skildes åt med det bästa intryck av den lyckade aftonen.

Lunds F. K. P. R. hade torsdagen den 4 mars sitt årsmöte. Vid berättelsen om föreningsverksamheten 1914, som inskränkts till de båda ordinarie vår- och höstmötena, framhölls, att detta berodde på de slag arbetet för kvinnans politiska rösträtt erhållit 1914, dels genom den inrikespolitiska krisen i februari, dels genom världskrisen i augusti, slag, som givetvis hämmat föreningslivet, men som lyckligtvis ej kommit det att avstanna. Vid redogörelsen för Centralstyrelsemötet betonades, hurusom såväl L. K. P. R. som enskilda F. K. P. R. numera finge taga ställning även till andra sociala frågor än enbart den om kvinnans politiska rösträtt. Utom mötesberättelsen, som lämnades av fru Anna Wicksell, talade denna även om det arbete, som nu sysselsätter nordiska familjerättskommissionen, och

Framåt

kunna energiska kvinnor komma, genom att arbeta för ett livskraftigt, och på modärna grunder, byggt kooperativt försäkringsföretag. Upp till arbete, I kvinnor över hela landet, för denna nya utvecklingsmöjlighet.

Svar till Box. 165, Stockholm.

Harfva-lotteriet

till förmån för

Föreningen självförsörjande Bildade Kvinnors Vilohem.

50,000 lotter á 2 kr. Vinstvärde 60,000 kr.

Bland de högsta vinsterna märkas:

Möblemang till 3 rum o. hall m. m. *5,000*, **Motorbåt** *3,000*, **Pärlhalsband** *2,100*, **Flygel** *1,500*, **Linneutstyrsel** *1,500*, **Fullständig borduppsättning** av nysilver o. alpacca *1,300*, **Motorcykel** *1,035*, **Bibliotek** *1,000*, **Pianino** *985* etc.

Lotter erhållas efter rekvisition märkt R under adress **Harfvalotteriet, Skepparegatan 19, Stockholm,** antingen mot postförskott eller mot förskottslikvid 2 kr. jämte kostnad för porto och dragningslista (35 öre).

Anna Josephson,
v. ordf. i S. B. K:s styrelse.
Lotteriets föreståndare.

Meddelanden från V. U.

1. Till revisorer av L. K. P. R:s räkenskaper ha återvalts fröken Alida Jacobson och fru Elisabeth Wærn-Bugge, samt till revisorssuppleanter fru Emilia Broomé och fröken Agda Hedvall.

2. Ännu saknas årsberättelser från 25 föreningar, varför det torde dröja ett gott stycke in i april innan årsberättelsen kan bli färdig, särskilt som påsken med sina många helgdagar kommer emellan.

3. L. K. P. R:s sekreterare är bortrest 30 mars—8 april, under vilken tid meddelanden och förfrågningar ställas till Rösträttsbyrån, Lästmakaregatan 6, Stockholm.

Advokatfirman ÅKERBERG och SCHRÖDER
Luntmakaregatan 7 (hörnet av Kungsg.) **Stockholm.**
FAMILJERÄTT
(Arvs- och Äktenskapstvister, Boskillnader Testamenten) samt övriga juridiska uppdrag.
FERM EXPEDITION. MODERAT ARVODE.

SKODON
köpas ovillkorligen fördelaktigast hos
Fabrikslagret RECORD
32 Gamla Kungsholmsbrogatan 32 — Stockholm.

STADENS OCH ORTENS MEST ANLITADE ANNONSORGAN
SÖDERTELGE TIDNING
ALLM. T. 231 O. DEHN RIKS T. 23
STADENS OCH ORTENS MEST SPRIDDA TIDNING
Allt slags civiltryck utföres väl och punktligt samt till mycket moderat pris.
GYNNA SÖDERTELGE TIDNINGS TRYCKERI!

framhöll det svåra att på ett så tillfredsställande sätt som möjligt ordna äkta makars inbördes förmögenhetsförhållanden.

Ronneby F. K. P. R. hade den 2 mars årsmöte, varvid års- och revisionsberättelsen upplästes och godkändes. Fru Tonning redogjorde därefter för Centralstyrelsemötet. L. K. P. R:s stadgeändringsförslag antogs. — Med anledning av Centralstyrelsemötets uttalanden om lämpligheten av att lokalföreningarna själva genom direkta uttalanden söka medverka vid lösningen av sådana frågor, som särskilt måste ligga kvinnorna varmt om hjärtat, som t. ex. nykterhetsfrågan och fredsfrågan beslöt föreningen enhälligt att i nykterhetsfrågan ansluta sig till den petition som Samverkande nykterhetsvänners centralkommitté kommer att tillställa regering och riksdag. På ordförandens förslag beslöt man vidare att anordna arbetsaftnar för att förfärdiga kläder åt fattiga barn. I ett med värme hållet anförande uppmanade fru Tonning till fortsatt arbete för ökande av medlemsantalet samt att verka för tidningens spridande. I anledning härav beslöt föreningen att ytterligare prenumerera på 10 ex. av tidningen till gratis utdelning.

Sandvikens F. K. P. R. hade den 17 mars möte, vilket denna gång var anordnat som en Selma Lagerlöfsafton. Fröken Lilly Nilsson höll därvid ett föredrag om Selma Lagerlöf, i vilket hon spirituellt och levande gav en bild av den stora författarinnans diktargärning. Särskilt framhölls de vitt skilda kvinnotyper och kvinnoöden Selma Lagerlöf skildrat samt den framstående plats barnet intar i hennes diktning. Det sistnämnda belystes förträffligt av den älskliga berättelsen "Skolexamen" ur "Kejsarn av Portugallien", vilken vackert och känsligt lästes av fröken Selma Ström. Dessutom lästes kortare kapitel ur "Gösta Berlings saga" och "Osynliga länkar". Doktorinnan Rut Gibson höjde stämningen med några pianonummer, vilka föredrogos vackert och känsligt.

Skara F. K. P. R. hade torsdagen den 25 febr. offentligt möte. då föredrag hölls av med. d:r Gärda af Geijerstam över ämnet Hemmets hygien. Utom det instruktiva och intressanta föredraget, som emottogs med starkt bifall, förekom även deklamation och fiolmusik med pianoackompanjemang.

Sundsvalls F. K. P. R. hade den 26 febr. årsmöte, varvid den gamla styrelsen, bestående av fröken Elin Wahlquist, ordf., fru Maja Gerdin, v. ordf., samt fröknarna Maria Himmelstrand, sekr., Nanna Fjellström, v. sekr. och Agnes Stjernström, skattmästare återvaldes. Revisorer blevo fröknarna Agda Fjellström och Maria Sundberg. Föreningen beslöt att även i år anordna arbetsaftnar för Landstormens utrustning.

Sköldinge F. K. P. R. hade onsdagen den 24 febr. årsmöte under livlig anslutning. Sedan ordf. hälsat de närvarande välkomna och redogjort för föreningens verksamhet, höll fil. kand. fru Anna Möller ett föredrag Kvinnornas ställning till kriget, varvid hon på ett synnerligen lyckligt sätt framhöll kvinnornas aktiva deltagande och därmed deras utövande av värnplikten. Efter ett angenämt samkväm med sång och musik vidtog uppläsning av fru Frigga Carlbergs genialiska Madame Antis monolog.

Umeå F. K. P. R. har haft föreningsmöten den 22 febr. och 1 och 10 mars, båda anordnade som arbetsaftnar för Landstormen och talrikt besökta. Vid det första mötet höll fröken Anna Hörnell ett synnerligen intressant föredrag över det 2:dra nordiska kvinnomötet i Köpenhamn och gav fröken Anna Grönfeldt en redogörelse för Centralstyrelsemötet i Stockholm. Vid det andra föredrog fru Hallström på ett fängslande sätt sina minnen och intryck från en resa till Petersburg. Då beslöts även, att F. K. P. R. skulle deltaga i hyllningen av drottningen på Viktoriadagen på sådant sätt, att medel skulle insamlas till militärpälsar att på Viktoriadagen överlämnas till Västerbottens landstorm genom Kvinnornas uppbåd i Umeå. Vid det tredje mötet föredrog fröken Astrid Glas känsligt och fint Teresia Enréns diktcykel Birgitta. Ordf., fröken Öquist, kunde då meddela, att resultatet av insamlingen givit medel till tvänne militärpälsar. Även från annat kvinnohåll hade liknande sammanskott gjorts, vadan ej mindre än sju pälsar komma att öka landstormsförrådet. Föreningen beslöt avsända ett hyllningstelegram till drottningen med meddelande om F. K. P. R:s gåva. Garn till stickning av muddar utdelades vid samtliga möten.

(Forts.)

ÄKTA Schweizer-Broderier

i Rober, Blustyg, Brodyr i längder, säljas **otroligt billigt.**

SVENSSONS IMPORTFIRMA
Kungstensgatan 59
2 halvtrappor. Andra huset från Upplandsgatan.

Maskinmärkning
Hålsömnad
utföras väl uti
ELIN MADÉNS MÄRKNINGSATELJÉ,
12 Lilla Vattugatan, hörnet av Brunkebergstorg.
Riks Tel. Norr 311. Allm. Tel. 11905.

Stockholms Ritkontor
rekommenderar sina i alla prislägen smakfulla- och vackra handarbeten. Ritningar till broderier för klädningar utföras i extra vackra mönster.
Huvudaffär: **DROTTNINGGATAN 30.**
Filialer: **Humlegårdsgatan 11, S:t Paulsgatan 1, Upplandsgatan 34.**

Lugna dej, pojke!
Det går på ett par minuter
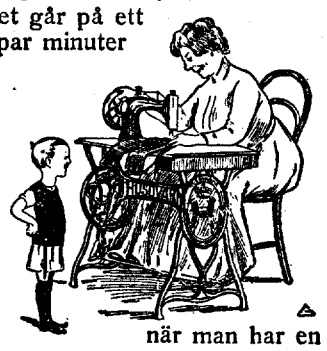
när man har en
HUSQVARNA SYMASKIN.
Förmånliga afbetalningsvillkor

Söders English School
Tjärhovsgatan 5. Allm. Tel. Söder 6286.
Engelska lektioner o. översättningar.
A. I. SCOTT.

Nya landvinningar.

Två nya lokalföreningar för kvinnans politiska rösträtt ha bildats i Jämtlands län efter föredrag av fröken Walborg Bergström, i *Alsen* med pastorskan Palmér som ordförande och i *Häggelås* med fröken Alva Jonsson.

Jönköpings länsförbund

höll årsmöte i Jönköping söndagen den 21 februari.

Till medlemmar i arbetsutskottet valdes fröken E. Aulin, ordf., fröken Wigh, sekr. och fröken E. Eckerberg. Suppleanter blevo fru E. Andersson och fröken Klara Ahrenberg. Till revisor utsågs fru Karnell med fru Bruselius som suppleant.

Samtliga närvarande representanter redogjorde för respektive föreningars verksamhet under det gångna året. Härvid framgick, att samhällskurser hållits i Eksjö, Tranås och Vetlanda. Arbete för Landstormen och nödhjälpsarbete har under hösten pågått i flertalet föreningar. Däremot har det egentliga rösträttsarbetet försvårats genom de oroliga tiderna.

Sedan ordf. påmint om det band, som, trots söndringar och strider länderna emellan, alltjämt finnes mellan den stora rösträttsalliansens kvinnor, upptogs frågan: Vad kunna kvinnorna göra för att trygga en framtida fred? En intressant och givande diskussion följde.

På aftonen hölls ett möte, anordnat av Jönköpings F. K. P. R., varvid fröken Gerda Planting-Gyllenbåga höll föredrag om Aktenskapslagstiftningen. Därpå intogs gemensam tesupé.

Älvsborgsförbundets

årsmöte hölls i Färgelanda söndagen den 21 februari. Representanter från lokalföreningarna hade infunnit sig redan lördag kväll för att åhöra ett offentligt föredrag, som hölls av fröken Ingrid Bergius från Vänersborg. Fröken Bergius bemötte de skäl motståndarna anföra, då de opponera sig mot kvinnornas rösträtt och framhöll de synpunkter, som göra den i hög grad berättigad. Varmt och entusiastiskt talade fröken Bergius för kvinnornas rättvisa sak och framdrog många av de orättvisor kvinnorna fått finna sig i tillfölje att de sakna inflytande på lagstiftningen.

Söndagen kl. 10 öppnades förbundsmötet av ordf. fröken Ingrid Bergius. Fröken Bergius talade om de nuvarande tryckta tiderna, som försvårade förbundets arbete utåt och uppmanade därför till specialisering på de respektiva föreningarnas inre organisation.

Till medlemmar av arbetsutskottet valdes: ordf. fröken I. Bergius, Vänersborg, v. ordf. fröken M. Jonsson, Mellerud, sekr. fröken A. Björkquist, Trollhättan, v. sekr. fröken G. Bäck, Trollhättan, kassör fröken Jakobsson, Öxnered, revisorer fru S. Spetsberg och fröken Beda Nilsson, Trollhättan samt som suppleanter fröken Vennermark, Öxnered och fröken H. Selander, Surte.

Nästa årsmöte skulle förläggas till Alingsås.

Använd L. K. P. R:s brevkort och agitationsmärken.

AFFÄRSREGISTER

Bad-Caféet
Malmtorgsgatan 3
Rekommenderar sina goda frukostar, middagar och supéer till moderata priser.
A. T. 9774. Vördsamt **Ch. Skoglund.**

Obs. Syster Frideborgs
Sjuksköterskebyrå
Även Sjukhem
R. t. Vasa 99. **Kungstensg. 22, 1 tr.** A. t. 28672.

Anna Lindgrens
HEMBAGERI
Gamla Stockholmsgatan 11, Södertelje
Rekommenderas.
Södertelje Allm. Tel. 674.

Ivar Grönqvist
HERR- & DAMSKRÄDDERI
Östermalmsgatan 25-27 (Hemgården). Allm. tel. 260 02
Utför beställningar och reparationer av alla sorters Herr- och Damkläder till billiga priser.
Beställningar utföras även när tyg tillsläppes.

Vaxholms Hotell
rekommenderas, inackordering mottages.
Vördsammast AUGUSTA KARLSSON.

SKÅNSK MAT
Pensionat Malmgren
Olovsgatan 3, 2 tr.
God och billig hel- och måltidsinackordering på kortare eller längre tid. Allm. Tel. 142 56.
Skånsk Fru.

Ovanligt billiga priser!
Till och med den 1 Juni. Från 2 kr. pr duss.
Ny modern fotograf-salong **KRONAN**
har i dagarna öppnats i **Folkungagatan 12 A, 1 tr.** Välgjort arbete, prima material och reel behandling utlovas. Förstoringar billigt!

Damhattar
pressas, tvättas. Tagel- och flät. hattar sys om efter nyaste modeller. Panamahattar tvättas omsorgsfullt. Kom i tid.
HATTFABRIKEN
Klara Östra Kyrkogata 5, 1 tr.

Barnmorskan
Karin Kindvall
Roslagsgatan 20, Stockholm.
Emottager patienter i sitt hem. Trevliga enskilda rum med elektr. ljus. God omsorgsfull vård.
Rikstel. Vasa 464. Allm. Tel. 224 45

Frida Janssons
HEMBAGERI
14 Kommendörsgatan 14
Beställningar å tårtor och Namnsdagskakor emottagas
Allm. Telefon 2931.

Damgarderoben
48 Upplandsgatan 48
ALLM. TEL. 287 25 — STOCKHOLM
REKOMMENDERAS.

Blusbasaren "SVEA"
57 Karlbergsvägen 57 (hörnet av Vikingagatan).
Allm. Telefon Vasa **88 60.**
Beställningar å finare och enklare klädningar och blusar.
Förstklassigt arbete garanteras

BLOMKRUKOR
köpas bäst och billigast hos
I. M. MALMGREN
Allm. Telefon 558. **Södertälje.**

Bada
Elektr. Ljusbad, Massagebad, Varmbad, Halvbad
4 Södermalmstorg 4.
2 tr. (Hiss.) Allm. Tel. 1547

VAR OCH HUR?
Grevturegatan 24 B
RÅDFRÅGNINGSBYRÅ
Affärsförmedlingar, uthyrningar m. m.
Juridiskt biträde lämnas.
R. T. 12680. **Anna M. Rettig** A. T. 181 54.

DAMERNAS
speciella uppslagsbok, oumbärlig för alla åldrar, erhålles då **Kr. 1.30** insändes i postanvisning till
SVENSKA BOKEXPEDITIONEN
STOCKHOLM C.

JACOBSONS VÄLKÄNDA
● TAPISSERI-AFFÄR ●
24 B Grefturegatan, vid Tattersall.
10 % RABATT — I VAROR — FRITT VAL.

Juridiska Inkasso- & Advokatbyrån
Mästersamuelsg. 37, Stockholm. Effektivaste Inkasseringsbyrå. Rättegångar, soliditetsupplysningar, boutredningar, skilsmässor och alla juridiska uppdrag. Billigt o. punktligt. R. t. 1105 A. t. Br. 3515.

DAMER! SEN HIT!
Fru Östman-Kaldén öppnar den 1:sta Sept. i sitt hem, Frejg. 21 III tr., **tillklippnings- och avprovningsbyrå** för allt vad till barn- och damkläder hörer. För damer som vilja sy sina kläder själva eller som använda sig av hemsömmerskor bör byrån bliva till verklig nytta. Byrån är öppen alla dagar med undantag av Lörd. från 10 f. m. till 8 e. m., dessutom Tisd. och Fred. mellan 7—9 e. m.
Vidare upplysningar pr Telefon Allm. **101 31.**

KLARA EXPRESSBYRÅ
(Innehavare: **C. A. Rydberg**)
Stora Vattugatan 11
Ombesörjer packningar o. *flyttningar* såväl inom huvudstaden som till o. från landsorten. Transporterar pianon, res- o. fraktgods. Befordrar brev o. paket m. m. Ombesörjer förtullningar.
OBS.! Förstklassig sjukbår och sjukstol. OBS.!
Full garanti för anförtrodda uppdrag. Mångårig praktik.
Van och pålitlig personal.
Telefoner till *byrån:* Riks **66 67,** Allm. **62 92.** Telefoner till *bostaden:* Riks **Huddinge 57,** Allm. **Huddinge 95.**

Värmlands Eda, bad- o. vattenkuranstalt med järnkälla.
Post- och järnvägsstation Charlottenberg. Säsong 1/5—20/8. 9 timmars resa från Stockholm — direkt vagn — 8 timmar från Göteborg. Ovanligt naturskönt, sunt och torrt läge. Milsvida furuskogar. I tidsenligt badhus serveras utmärkta bad såsom nauheimer-, (med flytande kolsyra), gyttje-, tvålmassage- och tallbarrsbad. Lokal hetluftsbehandling. Fullständig kallvattenkuravdelning. Utmärkt bord, propra rum, billiga priser. Läkare: Doktor B. Möller, Sibyllegatan 53, Stockholm. Prospekt och rumsbeställningar genom Kamrerarekontoret, Resebyrån i Operahuset, Allmänna Tidningskontoret, Gustav Adolfs Torg, Sv. T. F.

Stockholm. Ivar Haeggströms Boktryckeri A. B., 1915.